

La síndrome Ferrys

La crisi industrial de la comarca de la Costera, de la qual Ferrys només és un avís seriós, pot surar en qualsevol moment. La manca de previsió de l'anterior administració socialista i la desorientació de l'actual Consell –perfectament reflectida en el pla que ha redactat per solucionar aquest problema– poden tenir greus conseqüències sobre la comarca.

Ferrys és només la punta de l'iceberg. Sota la superfície de la comarca de la Costera s'amaga una crisi molt més gran i profunda perquè afecta tots els sectors industrials amb grans empreses. Una esquemàtica radiografia de l'anatomia econòmica de la comarca revela de seguida que la vida de molts pobles de la comarca es mou al voltant d'un monocultiu industrial. Si la crisi de l'empresa tèxtil de Canals, Ferrys, ha mobilitzat tot un poble que veia que el tancament era la seua mort, una crisi del moble a Vallada o del tèxtil a l'Alcúdia de Crespins significaria igualment un sotrac a nivell local. Però la crisi de tots aquests sectors i la irregular situació de moltes de les principals empreses dóna a la crisi un abast comarcal, segons els treballadors i els empresaris de la Costera. Les raons cal buscar-les en els posicionaments tímids i insegurs dels anteriors administradors de la Generalitat respecte a les comarques. El PSOE va ignorar que el teixit industrial de la Costera era una xarxa cada vegada menys espessa que s'afeblia progressivament a mesura que els fils que la formen es trencaven i mai no van arribar a plantejar seriosament polítiques econòmiques i industrials a nivell comarcal. La manca d'un cens industrial no només ha allargat fins avui el desconeixement de la situació real de la Costera i moltes altres comarques, sinó que dificulta l'obtenció de dades bàsiques sobre ella. El problema continua amb l'actual Consell, ja que el pla presentat pel nou Govern popular de la Generalitat per a solucionar la crisi està ple de mancances i dades no concretes segons afirmen els mateixos representants d'empresaris i treballadors.

El Japó valencià. La Costera en general i Xàtiva, la seua capital, en concret, han estat històricament un dels motors industrials i, sobretot, comercials del País Valencià. Comercialment, la comarca i els seus habitants aprofitaren la seua situació privilegiada, a mig camí entre la mar i la Meseta, per fer també de mitjancers en el trànsit de productes entre una i altra zona. D'aquesta predisposició humana i geogràfica resta com a mostra la seua fira, establerta el 1250 i que s'especialitzà en bestiar i seda el segle XIX. El privilegi natural de lloc de pas va ser també un factor destacat en la recuperació de Xàtiva després de l'incendi que la va arrassar en 1707 per ordre de Felip V, que es va venjar així de la resistència que li oferí la ciutat en la guerra de Successió. Les 400 famílies que restaren després de l'incendi s'havien convertit en 13.950 habitants l'any 1785 en un procés de recuperació econòmica i demogràfica sorprenents després del sotrac. Si la tradició industrial apareix ja en l'època àrab amb la fabricació de paper, la indústria moderna de la ciutat es consolidà a principis del segle XX a través del mateix sector amb l'aparició de la paperera

Dalt, Alfons Rus, alcalde de Xàtiva. Baix, el conseller de Treball, José Sanmartín. La primera xifra proposada pel conseller dins el pla d'actuació era de 1.000 milions de pessetes, però ha estat reduïda dràsticament a 302 milions per enguany.

RAFA GIL

Sant Jordi. De seguida, els sectors tèxtil i de la fusta seguirien i avançarien al del paper, que actualment s'ha centrat en arts gràfiques. La pell és l'altre gran sector que domina en la comarca, centrat principalment a Canals i l'Alcúdia de Crespins.

Però les successives crisis de les darreres dècades han anat minvant el nombre d'empreses i només les més fortes han pogut mantenir-se. Els anys 80 van veure nàixer, però, noves empreses, iniciatives sempre lligades als sectors tradicionals de la comarca. El 1991 el percentatge de treballadors ocupats en la indústria en la Costera (37,3%) era encara sensiblement major al del País Valencià, que es mantenia fins en el 27,9%. Dins d'aquesta situació, apareix la crisi de Ferrys que, vist des de fora de la comarca, causa enrenou pel prestigi assolit per l'empresa tèxtil al llarg dels anys. Però per als empresaris i els sindicats comarcals, en canvi, la crisi de Ferrys és la més cridanera però no la primera ni l'última. Segons l'actual alcalde de Xàtiva, Alfons Rus, del PP, en els darrers dos anys s'han perdut en la ciutat uns 700 llocs de treball, conseqüència del tancament de Tabex (l'antiga Lois), Transportes Setabenses, Tormo Barberà, Coagsa o Maderas Tarró. Això ha portat a que el nombre d'aturats arribe a 2.380, sobre una població d'unes 25.000 persones, segons Rus. Sindicats i empresaris confirmen que la situació és generalitzada en tota la comarca ja que, a banda de les em-

preses de Xàtiva, s'hi troben petites empreses depenents de Ferrys com ara Slipman, Gros Carrasco i Octobuse. Amparo Esparza, d'UGT, recorda a més la situació que ofega d'altres empreses com Rodrigo Sancho, de la que depenen uns 300 treballadors, o les empreses de la fusta de Vallada i Moixent, que són, en la pràctica, els pulmons econòmics d'aquestes localitats. El cas de Rodrigo Sancho, empresa d'adobament de pell establerta a Canals, és especialment representatiu. Després que 330 dels 1.300 treballadors de Ferrys, també de Canals, hagen estat despatxats per una regulació de treball, la falli-

da de Rodrigo Sancho tindria conseqüències molt greus en la localitat i en tota la comarca. Francesc Martínez Navarro, representant d'UGT al comitè d'empresa d'aquesta indústria, explica que els 300 treballadors de la plantilla estan treballant dues setmanes sí i una no, des que es presentà un expedient de regulació de treball que es mantindrà durant tot aquest any i tres mesos del que ve com a mínim. "La situació de l'empresa -lamenta el representant sindical- es manté i no millora malgrat la voluntat de l'empresari de mantenir els llocs de treball i els esforços i sacrificis dels treballadors". Les dades de la Direcció General d'Estudis i Planificació de la Generalitat també deixen veure que en els darrers anys l'índex de l'atur de la comarca van ser desfavorables respecte de les del País Valencià: entre l'any 1993 i el 1994 l'índex de l'atur baixava al País un 2,3% mentre el de la Costera pujava un 1,5%.

Mariano López, president de l'Associació d'Empresaris de Xàtiva (ADEXA), tampoc augura un bon futur per a la indústria: "Quan se solucione la crisi de Ferrys eixiran a la llum els problemes d'altres empreses perquè de fet ja hi ha indústries dels sectors de la pell i el moble corbat, bàsics en l'equilibri econòmic de la Costera, en les quals es treballa al 30%. És a dir, que la crisi afecta tot el teixit industrial i a tots els nivells, i caldria reorientar els diferents sectors."

Pla polèmic. El nou Govern de la Generalitat va anunciar a principis del mes d'agost que redactaria un ambiciós programa amb pressupost

La indústria de la pell és un sector fonamental en l'economia de la Costera. Una de les empreses més importants, Rodrigo Sancho, es troba en una situació delicada.

de luxe, caràcter comarcal i nom prometedor -Programa Integral de Mesures de Foment de Treball Comarcal (PIMFECO) de la Costera- que extrapolava i ampliava la política adoptada per solucionar la crisi de Ferrys per fer el mateix amb la indústria comarcal. El conseller de Treball, José Sanmartín, va presentar el pla als agents econòmics i socials com una resposta eficaç a la crisi i a l'atur, a la vegada que una mesura de promoció per a crear noves empreses. Sindicats i empresaris van rebre la notícia amb expectació ja que la primera xifra anunciada per Sanmartín, 1.000 milions de pessetes, semblava una garantia. Però quan l'esborrany va arribar a les mans dels membres del Comitè Econòmic i Social (CES) de la comarca, les esperances es van desinflar tan ràpidament com s'havia desinflat el pressupost, que es quedà amb 302 milions per enguany. Tant els empresaris com treballadors veuen en l'esborrany del PIMFECO indefinició, incongruències, poc pressupost i desconeixement de la realitat industrial. Tots reconeixen que la idea és bona però destaquen com a primer problema que el pla està totalment pensat per a Ferrys. Certament, el mateix esborrany no parla en cap moment de la crisi de la indústria de la Costera en general sinó de la crisi tèxtil, com es veu en el primer paràgraf: "La crisi industrial del sector tèxtil en la comarca de la Costera i el seu reflex en la pèrdua de llocs de treball estable i l'empobriment corresponent aconsellen que la Generalitat valenciana actue de manera contundent intentant establir els mitjans necessaris per a la recuperació del teixit industrial de la zona".

L'economia de la Costera

Sectors productius (segons cens de 1991):

	P. València	La Costera
Ocupats agricultura	8,1	10,4
Ocupats indústria	27,9	37,3
Ocupats construcció	10,0	9,5
Ocupats serveis	54,0	42,8

R. PUCHADES

Mariano López, president d'ADEXA, assenyala: "PIMFECO és només un munt de pegats als problemes que ara són ben visibles, un intent de deixar contents els sindicats pel tema Ferrys, però la jugada els ha eixit malament perquè els sindicats són molt conscients que el problema industrial i laboral és generalitzat i afecta a més empreses que Ferrys i a més sectors que el tèxtil". Ara, els sindicats, com els empresaris, demanen que, tal com va anunciar primerament la Generalitat, el pla tinga com a objectiu la recuperació i relleu de la indústria a nivell comarcal. Alfons Rus, alcalde de Xàtiva, assegura estar convençut que finalment el pla ajudarà a tots els sectors. De moment, però, el pressupost inicial de mil milions ha estat rebaixat a 302 milions de pessetes perquè la reducció de plantilla de Ferrys no ha afectat finalment 700 treballadors, com es creia quan es va

anunciar, sinó a 330. Sembla clar, doncs, que la majoria del pressupost busca solucionar únicament el problema que afecta Canals.

El major problema que Alfons Rus veu al pla concebut pels seus companys de partit en la Generalitat és que el PIMFECO no implica també la Conselleria d'Indústria quan el seu objectiu és justament solucionar els problemes del sector secundari: "El més valent ha estat el conseller de Treball que ha compromès pressupost en el Pla i que garanteix que l'any vinent es dedicaran 712 milions de pessetes més, però cal que trobe el suport d'Indústria". Segons ha assegurat a Rus la Conselleria d'Indústria que encapçala Diego

Such, aquest departament "no té diners per obrir diferents línies de subvencions però han confirmat que si hi hagués inversions en la zona hi hauria ajuda de la Conselleria". Aquesta solució, però, no convenç Rus, que opina que d'aquesta forma "l'obertura de noves empreses no és massiva".

Aquesta descoordinació també és criticada per Pedro Brígido, secretari general de CC OO de la Costera, qui, a més, recorda que el pla hauria de ser el resultat d'un procés de negociació entre la Generalitat, els agents socials i les administracions locals implicades. Aquesta coordinació ha de produir-se també en els recursos de formació ocupacional que fins ara depenen per una banda de les diferents administracions, per un altra dels sindicats i per una tercera de la patronal. Brígido exigeix també la formació d'una comissió de seguiment amb la presència dels agents socials, on es vetlle pel compliment dels objectius dels acords del pla.

La confederació empresarial valenciana, CIERVAL, per la seua banda, considera molt favorable el PIMFECO, al qual dóna suport amb la seua col·laboració, ja que a les seues oficines de Xàtiva es durà a terme la tasca d'informació sobre el Pla i de recepció de sol·licituds d'ajudes a noves empreses.

Una crítica unànime al pla és que oblide que cal incidir en la diversificació del teixit industrial de la comarca. Aquest és un punt bàsic per a la UGT de la Costera, també assenyalat per Pedro Brígido i sobre el qual Mariano López, d'ADEXA, insisteix rotundament: "Caldria la realització d'un estudi econòmic de la indústria de la Costera per a veure com s'ha de plantejar el futur, quines orientacions s'han de donar als nous empresaris o als que vulguen començar nous projectes". De no fer-se una diversificació estudiada a nivell geogràfic i de sectors, el futur de la Costera tornarà a estar basat en uns pocs sectors, de la salut dels quals dependrà la seguretat de milers de treballadors. **Alex Milian**